

Studia Biblica Slovaca

2/2015

7

Ročník 7

2015

Číslo 2

Studia Biblica Slovaca

Obsah

Štúdie

Jeremy CORLEY
Tripartite Creation in Sirach 16:26–17:4 155-184

Blažej ŠTRBA
Bezhraničné Božie odpustenie? Hebrejský koreň *slh* a jeho grécke preklady ako základný prvok teológie Starého zákona o odpustení 185-219

Juraj FENÍK
Dočasne neplodná: Alžbeta a premena žien v Lukášovom evanjeliu 220-247

Ladislav TICHÝ
“Buďte milosrdní” (Lk 6,36) v kontextu Nového zákona 248-264

Dagmar KRÁĽOVÁ
“Lebo jeho milosrdenstvo je večné”. Náčrt korelácie integrity a milosrdenstva u vybraných biblických postáv a jej osvetlenie z psychologického hľadiska 265-282

Abstrakty a recenzie 283-306

Správy a oznamy 307-310

ISSN 1338-0141

www.biblica.sk

Studia Biblica Slovaca je recenzovaný vedecký časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.

Ročník VII (2015), číslo 2

Vydáva Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Kapitulská 26, 814 58 Bratislava 1, IČO 0039786510.

Vedecké kolégium/Advisor board: Reimund BIERINGER (Leuven, B) – Georg BRAULIK OSB (Wien, A) – Peter DUBOVSKÝ SJ (Roma, I) – Pavol FARKAŠ (Nitra) – Massimo GRILLI (Roma, I) – Leslie HOPPE OFM (Chicago, USA)

Šéfredaktor: Blažej ŠTRBA (Badín)
Zástupca šéfredaktora: Jozef JANČOVIČ (Bratislava)
Redaktor pre recenzie: František TRSTENSKÝ (Spišské Podhradie)
Výkonný redaktor: Martina KORYTIAKOVÁ (Roma, I)

Redakčná rada/Editorial board: Jaroslav BROŽ (Praha, CZ) – Juraj FENÍK (Košice) – Júlia Daniela ISKROVÁ OP (Ružomberok) – Róbert JÁGER (Košice) – Peter JUHÁS (Wien, A) – Branislav KLUSKA (Ružomberok) – Róbert LAPKO (Košice) – Libor MAREK (Detroit, USA) – Jaroslav RINDOŠ (Bratislava) – Milan SOVA (Bratislava) – Jozef TIŇO (Bratislava) – Gabriela Ivana VLKOVÁ OP (Olomouc, CZ)

Za lektorovanie všetkých článkov zodpovedá redakčná rada.

Jazyková úprava: Dušan Rončák
Obálka: Martin Mičko

Na príprave publikácie sa podieľali aj Lionel Goh, Dagmar Kráľová FMA a Lucilla Tongeľová SDR.

Príspevky v slovenčine, češtine a v angličtine (od zahraničných autorov) alebo knihy na recenziu prosíme poslať na adresu redakcie *Studia Biblica Slovaca*, Banská 28, 976 32 Badín (Slovakia), redakcia@biblica.sk.

Príspevky sa požadujú v elektronickej podobe, podľa možnosti v textovom editore Microsoft Word. Ak sú používané iné fonty písma pre hebrejčinu a gréčtinu ako v programe BibleWorks, tak upresniť aké, prípadne preposlať používaný font spolu s príspevkom. Príspevok typu štúdia, poznámka alebo reflexia musí byť doplnený abstraktom a jeho anglickou verziou, anglickým názvom príspevku, max. piatimi kľúčovými slovami v slovenčine/češtine a angličtine, zoznamom bibliografie a kontaktom na autora príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť titulok a vykonať potrebnú jazykovú a štylistickú úpravu prijatých príspevkov. Upresňujúce podmienky pre prispievateľov sú dostupné www.biblica.sk.

Články časopisu sú abstrahované v troch svetových periodikách: *Old Testament Abstracts* ISSN 0364-8591, *New Testament Abstracts* ISSN 0028-6877 a *Elenchus of Biblica*.

S povolením Arcibiskupského úradu v Bratislave zo dňa 3. júna 2014

Prot. N. 2229/2014

Studia Biblica Slovaca

Printed in Slovakia, 12/2015.

Vychádza dvakrát do roka.

Cena: 6 €

ISSN 1338-0141

EV 3744/09

Tripartite Creation in Sirach 16:26–17:4

Jeremy Corley

Summary

Sirach 16:26–17:4 builds on Jewish creation traditions from Genesis and the Psalms. The overall structure follows the sequence of heaven-earth-humanity found in Psalm 148, the canticle in Greek Daniel 3, and Cicero's treatise *De natura deorum*. From such parallels, we suggest that Sir 16:26-28 refers to the creation of the heavenly bodies, linked to the angels. God's ordering of the obedient heavenly bodies, while following biblical teaching (e.g., Psalm 104[103]) and Second Temple Jewish texts (e.g., *Hodayot*, *1 Enoch*, *Testament of Naphtali*), also has clear parallels in Stoic cosmology (e.g., Cleanthes' *Hymn to Zeus*; Cicero, *De natura deorum*). Sirach 17:1-2 presents death as something natural, unconnected with human sin, although the idea of returning to the earth echoes the language of God's punishment of Adam in Gen 3:19. The description of human beings having a limited number of days, presented as a natural phenomenon, agrees with Psalm 90(89), but also matches Stoic ideas of divine providence.

Keywords: angels, creation, Genesis, Sirach, Stoic cosmology.

Zhrnutie

Sir 16,26–17,4 stavia na židovskej tradícii o stvorení z knihy Genezis a Žalmov. Celková štruktúra nasleduje sekvenciu nebesá–zem–ľudstvo prítomnú v Ž 148, v chválospeve v gréckej verzii Dan 3 a v Cicerovom traktáte *De natura deorum*. Na základe daných paralel predpokladáme, že Sir 16,26-28 hovorí o stvorení nebeských telies v spojení s anjelmi. Božie usporiadanie nebeských telies v ich poslušnosti v sebe odráža nielen biblické učenie (napr. Ž 104[103]) a židovské texty z obdobia Druhého chrámu (napr. *Hodayot*, *1 Henoch*, *Nefstaliho testament*), ale nachádza tiež jasné paralely v kozmológii stoicizmu (napr. Kleantov *Hymnus na Dia*; či Cicerov *De natura deorum*). Sir 17,1-2 predstavuje smrť ako niečo prirodzené, nie spojené s hriechom človeka, hoci v myšlienke opätovného návratu na zem zaznieva jazyk potrestania Adama Bohom z Gn 3,19. Opis ľudských bytostí s obmedzeným počtom dní života je tu prezentovaný ako prirodzený fenomén, ktorý je v zhode so Ž 90(89), ale zodpovedá tiež stoickým ideám o božskej prozreteľnosti.

Kľúčové slová: anjeli, stvorenie, Genezis, Sirach, stoická kozmológia.

Jeremy Corley
St Patrick's College
MAYNOOTH, County Kildare
Ireland
jeremy.corley@spcm.ie

Bezhraničné Božie odpustenie?

Hebrejský koreň *slh* a jeho grécke preklady ako základný prvok teológie Starého zákona o odpustení

Blažej Štrba

Zhrnutie

Možno stanoviť hranice Božiemu odpusteniu? Mohlo by byť, že by Boh nemohol odpustiť? Podobné otázky stáli pri zrode tejto štúdie, ktorá vychádza zo slovotvorného hebrejského koreňa *slh* a skúma jeho využitie v jednotlivých prípadoch masoretského textu. Prieskum sleduje aj prekladové voľby tohto termínu v Septuaginte. Použitie hebrejského termínu v rôznych literárnych kontextoch a jeho odlišené výkladové voľby v Septuaginte svedčia o postupnom vývoji náuky o Božom odpustení, ktoré nie je podmienené veľkosťou hriechu, ak nie iba úplným odvrátením sa Izraela od svojho Boha.

Kľúčové slová: Božie odpustenie, *slh*, hriech, preklad Septuaginty, starozákonná teológia.

Summary

Can there be set any limits to God's forgiveness? Could it be that God could not forgive? Similar questions motivated this research, which is based on the Hebrew root *slh* and explores its use in each occurrence within the Masoretic text. The inquiry examines the translation options of the Septuagint for this term. The usage of the Hebrew term in various literary contexts and its different interpretative choices made by the Septuagint indicate gradual development in the teaching about God's forgiveness, which is not conditioned by the gravity of sin, but only by a complete turning of Israel away from its God.

Keywords: God's forgiveness, *slh*, sin, the Septuagint translation, Old Testament theology.

Blažej Štrba
Univerzita Komenského v Bratislave
Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta
Banská 28, 976 32 BADÍN
Slovakia
Blazej.Strba@frcth.uniba.sk

Dočasne neplodná

Alžbeta a premena žien v Lukášovom evanjeliu

Juraj Feník

Zhrnutie

Tento príspevok sa zameriava na tematiku žien v Lukášovom evanjeliu s konkrétnou tézou: Alžbeta ako prvá žena v narácii svojim životným príbehom predznačuje osudy viacerých ďalších žien v neskoršom rozprávaní. Zvestovanie narodenia Jána Krstiteľa (1,5-25) okrem iných dynamík obsahuje motív premeny neplodnej ženy, ktorá obdrží od Pána potomstvo. Tento motív – Pánov zásah do života ženy – sa objavuje aj inde v evanjeliu a je skonkretizovaný Ježišovým konaním v prospech chorých a hriešnych žien. Spolu s Alžbetou tieto ženy vytvárajú naratívnu reťaz, ktorá môže byť považovaná za jednu z charakteristík tretieho evanjelia.

Kľúčové slová: Lukáš, ženy, obrat, choroba, uzdravenie, spása.

Summary

This article focuses on the well-researched theme of women in Luke's Gospel, advancing the following thesis: Elizabeth as the first woman on stage prefigures the stories of several other women who make their appearance in the course of narrated action. In addition to other motives, the annunciation of John's birth (1,5-25) revolves around the theme of a transformation of the mother-to-be – Elizabeth, a barren woman, conceives a son through God's intervention. The theme of God's intervention on behalf of a woman reappears in the gospel, exemplified as it is in Jesus' actions for the benefit of sick and sinful women. Those women, along with Elizabeth, form a narrative chain that appears to be one of the hallmarks of the Third Gospel.

Keywords: Luke, women, reversal, illness, healing, salvation.

Juraj Feník
Teologická fakulta v Košiciach
Hlavná 89
041 21 KOŠICE
Slovakia
juraj.fenik@ku.sk

„Bud'te milosrdní“ (Lk 6,36) v kontextu Nového zákona

Ladislav Tichý

Zhrnutie

Článek se zabývá významem a poselstvím verše Lk 6,36, který obsahuje příkaz „bud'te milosrdní“. Tento požadavek je hodnocen jako velmi důležitá součást kázání Ježíše Krista, která se pojí s jeho výzvou k lásce k nepřítelům. Následně je zkoumán vlastní kontext Lk 6,36 a potom kontext celého Lukášova evangelia. K tomu přistupuje představení textů s podobným poselstvím v dalších knihách Nového zákona. Příspěvek dospívá k závěru, že naplnění výzvy v Lk 6,36, která tvoří podstatnou součást evangelia Ježíše Krista, musí být patrné v životě těch, kdo věří v Krista.

Klíčové slova: Lukášovo evangelium, milosrdenství, láska k nepřítelům.

Summary

The article investigates the meaning and message of Luke 6:36, which contains the imperative to be merciful. This demand is seen as an important component of the preaching of Jesus, connected with his exhortation to love enemies. Subsequently, the proper context of Luke 6:36 and the context of the whole Gospel of Luke are examined, followed by the presentation of texts with a similar message in the other books of the New Testament. In conclusion, the contribution sees the exhortation in Luke 6:36 as an essential part of the Gospel of Jesus that must be evident in the life of those who believe in Christ.

Keywords: Gospel of Luke, mercy, love for enemies.

Ladislav Tichý
CMTF UP
Univerzitní 22
CZ – 771 11 OLOMOUC
Czech Republic
ladislav.tichy@upol.cz

„Lebo jeho milosrdenstvo je večné“

Náčrt korelácie integrity a milosrdenstva u vybraných biblických postáv a jej osvetlenie z psychologického hľadiska

Dagmar Kráľová FMA

Zhrnutie

Štúdiá ponúka príspevok k objasneniu korelácie kľúčových biblických pojmov dokonalosti a milosrdenstva, ktoré sa konvenčne chápu izolovane. V kánonickej perspektíve najprv skúma uplatňovanie pojmu integrity u konkrétnych biblických postáv. Následne zhodnocuje otvorenosť danej postavy pre milosrdenstvo a použitím všeobecných kategórií psychológie (konzistencia, empatia, aktívny súcit) zvažuje predpokladanú koreláciu integrity a milosrdenstva. Synchronná lektúra vybraných biblických textov ukázala, že milosrdné konanie je v biblickej antropológii, podobne ako v psychológii, podmienené integritou osoby. Z toho vyplýva, že autentické nasledovanie Božieho milosrdenstva predpokladá proces integrácie čiže vnútornú celistvosť, ktorej súčasťou je kognitívne a emotívne prijatie vlastnej ohraničenosti.

Kľúčové slová: integrita, milosrdenstvo, empatia, biblické postavy, kánon.

Summary

The study contributes to the debate about the correlation of key biblical concepts of perfection and mercy that are conventionally understood in isolation. The application of the concept of integrity to selected biblical characters is initially studied from the canonical perspective. Subsequently, the openness of the given character to mercy-showing is evaluated with the aid of general categories of psychology (consistency, empathy, active sympathy), and an assumed correlation of integrity and mercy is considered. The synchronic reading of biblical texts shows that the action of mercy in biblical anthropology, as in psychology, is conditioned by the integrity of the personality. Authentic imitation of God's mercy requires the process of integration, inner wholeness, with the cognitive and emotive acceptance of own limitation.

Keywords: integrity, mercy, empathy, biblical characters, canon.

Dagmar Kráľová FMA
Kremnická 17
917 01 BRATISLAVA
Slovakia
dasa.fma@gmail.com

ABSTRAKTY A RECENZIE

Abstrakty

Biblica 95 (2014)¹

(č. 3) 321-346: **P. Dubovský: Why Did the Northern Kingdom Fall According to 2 Kings 15?** Pád Samárie a severného Izraelského kráľovstva bol výsledkom viacerých sociálno-politických a ekonomických faktorov. Autor článku rozpoznáva v 2Kr 15 komplexnú dynamiku, ktorá viedla k asýrskej invázii: štyri vládne prevraty, konšpirácie medzi aristokraciou, spory medzi kmeňmi a mestami, oslabená kráľovská moc, krutosť vládcov, extrémne vysoký tribút, pretrhnutie vzťahov s Júdskom. Novšie asyriologické štúdie upravujú pohľad na spôsob invázie Asýrčanov ...

*Jaroslav Mudroň SJ
Kostolná 1
P. O. Box 173
814 99 Bratislava*

Liber Annuus LXIII (2013)²

9-44: **Valerio Barbieri: La linguistica testuale applicata alla Vulgata: le parti narrative di Gn 37-50.** Valerio Barbieri sa v tejto štúdií zaoberá aplikáciou textovej lingvistiky na Vulgátu. Model textovej lingvistiky podľa H. Weinricha aplikoval na biblickú hebrejštinu Alviero Niccacci. Predložený článok, ktorý je súhrnom širšej práce V. Barbieriho, sa zameriava na aplikovanie tejto teórie na latinský systém slovesných časov Vulgáty. Časti Gn 37–50 sú v tejto štúdií skúmané ako ukázkový text. Porovnanie s masoretským textom

¹ Prístupné na <http://www.bsw.org/biblica/vol-95-2014/> [cit. 2015-07-15].

² *Liber annuus LXIII 2013*, Editor L. Daniel Chrupcała, Milano: Edizioni Terra Santa – Studium Biblicum Franciscanum, 2014. 575 s. ISBN 978-88-6240-219-4, ISSN 0081-8933. Distribúcia exkluzívna – BREPOLs: www.brepols.net. Jednotlivé ročníky, počínajúc rokom 1990, sú dostupné v knižnici Kňazského seminára sv. Františka Xaverského v Badíne.

poukazuje na širokú textovo-lingvistickú zhodu, ktorá sa týka hlavných línií narácie. Aj čo sa týka pozadia, je tam prítomná istá zhoda. Čo sa týka antecedentných/uvádzajúcich konštrukcií, s tými sa Vulgáta zhoduje len na malom stupni. Je to spôsobené faktom, že ...

*Vavrínek Radoslav Mitro OP
Dominikánsky convent
Mäsiarska 6
044 01 Košice*

Recenzie

ČAJA, Andrej Mária: *Panna Mária vo Svätom písme. „Ale Mária zachovávala všetky tieto slová vo svojom srdci a premýšľala o nich.“ (Lk 2,19)*, Nitra: Gorazd, 2015. 319 s. ISBN 978-80-89481-32-3.

Dielo Andreja M. Čaju systematicky prezentuje čitateľom bohatstvo biblického zjavenia o Panne Márii. Osvetľuje a zdôvodňuje teologickú náuku o nej prostredníctvom exegézy biblických textov, ktoré sa na ňu vzťahujú nielen v Novom zákone, ale rozoberá aj mariánske predobrazy prítomné už v Starom zákone. (...)

*Dagmar Kráľová FMA
Kremnická 17
917 01 Bratislava*

GRILLI, Massimo: „Paradox“ a „tajomstvo“. *Markovo evanjelium*, Ružomberok: Katolícke biblické dielo, 2014. 88 s. ISBN 978-80-89120-43-7.

Katolícke biblické dielo (ďalej len KBD) v Ružomberku predstavilo verejnosti túto knihu ako preklad z talianskeho originálu *«Paradosso» e «mistero». Il Vangelo di Marco* z roku 2012, ktorý vyšiel vo vydavateľstve Edizioni Dehoniane Bologna (EDB). Autorom je známy taliansky biblista Massimo Grilli, ktorý bol v minulosti vedúcim Katedry biblickej teológie na Pápežskej Gregorovej univerzite v Ríme. V súčasnosti naďalej prednáša na tej istej univerzite kurzy zamerané najmä na evanjeliá. Kniha má formát A5 a 83 strán písaného textu. Jej špecifikom je, že jej text vznikol ako prepis prednášok, a tak hovorový štýl je v nej značne cítiť.

Kniha je členená do dvanástich kapitol. Prvá kapitola je všeobecným úvodom do Markovho evanjelia. V ostatných kapitolách autor postupne prechádza celým evanjeliom. Nejde o detailný komentár, verš po verši. Každá kapitola je zameraná na jeden aspekt Markovej teológie v tej-ktorej časti evanjelia, pričom sa autor zameriava najmä na prítomnosť paradoxu. Autor nerozoberá všetky state.

Niektorých sa dotkne len okrajovo, avšak zväčša si vyberá kľúčové perikopy, na základe ktorých objasňuje podstatný aspekt teológie danej kapitoly. (...)

*Matúš Imrich
Exnárova 15
080 01 Prešov*

GRILLI, Massimo: *Zákonník, ktorý sa stal učeníkom nebeského kráľovstva*, Ružomberok: Katolícke biblické dielo, 2015. 115 s. ISBN 978-80-89120-46-8.

Po tom, čo Katolícke biblické dielo (ďalej len KBD) v roku 2014 publikovalo v slovenčine Grilliho knihu prednášok o Markovom evanjeliu, v roku 2015 prišla na svet aj táto publikácia o Evanjeliu podľa Matúša. Taktiež ide o preklad pôvodného talianskeho titulu *Scriba dell'Antico e del Nuovo. Il vangelo di Matteo*, ktorý vyšiel rovnako ako spomínaný predošlý titul v Edizioni Dehoniane Bologna, avšak v roku 2011. Tak ako v prípade jej predchodkyne, aj táto kniha vznikla prepisom prednášok, čo vybadá aj sám čitateľ zo štýlu samotného textu. (...)

*Matúš Imrich
Exnárova 15
080 01 Prešov*

PANCZOVÁ, Helena – ŠKOVIERA, Daniel: *Biblická gréčtina. Vysokoškolská učebnica*, Bratislava: Lingea, 2014. 351 s. ISBN 978-80-8145-099-0.

Recenzovať knihu dobrých autorů není snadné. Platí to i o učebnici *Biblická gréčtina*, jejímiž autory je dvojice zkušených vysokoškolských pedagogů, Helena Panczová a Daniel Škoviera. Zatímco Helena Panczová (*1975) momentálně vyučuje řečtinu na Papežském biblickém institutu v Římě, jméno Daniela Škoviery (*1946) je spjato s výukou klasické filologie v Bratislavě. Oba autoři působí nejen jako učitelé, ale mají na svém kontě značný seznam překladů klasických děl do slovenštiny. (...)

*Jana Plátová
Katedra biblických věd CMTF UP
Univerzitní 22
771 11 Olomouc*

SPRÁVY A OZNAMY

Letná škola jazykov Biblie 2015

Vzdelávacia a formačná iniciatíva zameraná na štúdium Biblie a biblických jazykov známa ako *Letná škola jazykov Biblie (LŠJB)* vyvíjala svoju činnosť aj v priebehu roka 2015, (...) Ponuka jazykových kurzov bude v lete 2016 rozšírená o úvod do sýrčiny a akkadčiny a o staroslovienský jazyk. Rovnako sa predpokladá pokračovanie v organizácii odborných seminárov na biblické témy. O programe *LŠJB* pre leto 2016 budeme v najbližších mesiacoch informovať.

*Juraj Feník
Teologická fakulta v Košiciach
Hlavná 89
041 21 Košice*

Stretnutie Katolíckej biblickej asociácie

V dňoch 1. – 4. augusta 2015 sa v americkom meste New Orleans uskutočnilo 78. medzinárodné stretnutie Katolíckej biblickej asociácie Ameriky. Medzi približne 400 účastníkmi s prevahou z USA boli i slovenskí biblisti Peter Dubovský SJ, Juraj Feník, Jozef Jančovič, Libor Marek, Milan Sova a Blažej Štrba. (...)

*Libor Marek
Ss. Cyril and Methodius Parish
41233 Ryan Road
Sterling Heights, MI
48314 USA*

Usnul Frank-Lothar Hossfeld

Biblický svet so zármutkom prijal správu, že 2. novembra 2015 naveky usnul biblista, žalmológ a teológ prof. Frank-Lothar Hossfeld (nar. 19. 6. 1942 v Metzi, Francúzsko). (...)

*Za Redakciu StBiSl
Martina Korytiaková*

Libri ad directionem missi

CHRUPCALA, Lesław Daniel: *Everyone will see the salvation of God: studies in lukan theology* (SBFA 83), Milano: Edizioni Terra Santa, 2015. 390 s. ISBN 978-88-62403-28-3.

ČAJA, Andrej Mária: *Panna Mária vo Svätom písme. „Ale Mária zachovávala všetky tieto slová vo svojom srdci a premýšľala o nich.“ (Lk 2,19)*, Nitra: Gorazd, 2015. 319 s. ISBN 978-80-89481-32-3.

KOUAMÉ, Yao Adingra Justin: *Commencement d'un parcours: Une étude exégetique et théologique de Jn 3,1-21* (TG.T 216), Roma: Gregorian & Biblical Press, 2015. 320 s. ISBN 978-88-7839-319-6.

KRAUSE, Joachim J.: *Exodus und Eisodus. Komposition und Theologie von Josua 1–5* (VTSup 161), Leiden: Brill, 2014. 488 s. ISBN 978-90-0426-779-4.

PANCZOVÁ, Helena – ŠKOVIERA, Daniel: *Biblická gréčtina. Vysokoškolská učebnica*, Bratislava: Lingea, 2014. 351 s. ISBN 978-80-8145-099-0.

SV. GREGOR Z NYSSY: *Výklad Veľpiesne. 1. časť: Prológ a Homílie 1-5* (Starokresťanská knižnica 6). Úvodná štúdia, preklad, poznámky a indexy Helena Panczová, Bratislava: Dobrá kniha, 2015. 232 s. ISBN 978-80-7141-927-3.

VAŇUŠ, Marek: *La presenza di Dio tra gli uomini: la tradizione della "shekinah" in Neofiti e in Matteo* (TG.T 214), Roma: Pontificia Università Gregoriana, 2015. 425 s. ISBN 978-88-7839-317-2.

VARŠO, Miroslav: *Ozeáš, Joel, Amos* (KSZ 4), Kežmarok: Vivit, 2015. 542 s. ISBN 978-80-8175-003-8.

Liber annuus LXIII 2013, Editor L. Daniel Chrupcala, Milano: Edizioni Terra Santa – Studium Biblicum Franciscanum, 2014. 575 s. ISBN 978-88-6240-219-4, ISSN 0081-8933.

Liber annuus LXIV 2014, Dedicated to Giovanni Claudio Bottini, ofm, on the Occasion of His 70th Birthday, Editor L. Daniel Chrupcala, Milano: Edizioni Terra Santa – Studium Biblicum Franciscanum, 2015. 741 s. ISBN 978-88-6240-343-6, ISSN 0081-8933.

Old Testament Abstracts 38 (2/2015), Editor Christopher T. Begg, Washington, DC: The Catholic Biblical Association of America. 279-557 s. ISSN 0364-8591.